

عکاس: نسیم

فاضل میبیدی در گفت‌وگو با «شرق»:

تلویزیون در انتقال پیام عاشورا خوبی ندارد

به طور خلاصه می‌توان گفت که پیام یزید و یزیدیان، «حکومت به بهای قتل فرزند پیامبر» بوده و درعوض، پیام حسین و حسینیان، اطاعت از حجت و حق به هر دلیلی بوده است. این دو پیام جمع‌شدنی نیستند و به همین خاطر است که پیام عاشورا در طول تاریخ تحریف می‌شود. نادیده‌گرفته‌شدن تقابل عدل و ظلم، به‌نوعی سوگواری برای شهادت امام سوم شیعیان را بی‌فروغ کرده است. همان‌گونه که می‌دانید، ما در تاریخ شیعه، سفارشی از سوی هیچ امامی برای عزاداری امامی دیگر نداشته‌ایم، اما سفارش‌های زیادی داریم درباره عزاداری بر شهادت امام حسین(ع)، این تأکید نشان از اهمیت این سوگواری در جهت گسترش درک مفهوم پیام‌های روز عاشورا دارد چراکه من فکر می‌کنم امامانی که بر عزاداری در این روز خاص تأکید داشته‌اند می‌خواسته‌اند این تراژدی مهم تاریخ بشریت زنده بماند؛ عاشورا تراژدی رویارویی عدل و ظلم است.

ک شاید همان‌طور که گذشت زمان برخی تحریف‌ها را به وجود آورده، با عبور از شرایط و صرف زمانی دیگر بتوان این پیام را صحیح‌تر به جامعه رساند.

هر واقعه و پیامی که در جامعه مورد تحریف قرار بگیرد، خطرناک می‌شود. آنچه از حقیقت خودش خارج شود، دیگر همان چیز نیست، موضوع بر سر یک تحریف ساده نیست بلکه موضوع بر سر خطر آن است. تحریف و خروج چیزی از حقیقت خودش، خطرناک است و از همه خطرناک‌تر، دین تحریف‌شده است؛ دینی که از مسیر خودش خارج و دوباره به نام دین مطرح شود، هر چیزی را توجیه می‌کند.

ک درباره این مسئله بیشتر توضیح می‌دهید: چون نسل من با این جمله مدرس بزرگ شده است که می‌گفت: سیاست ما عین دیانت ما و دیانت ما عین سیاست ماست.

در اینکه دین در درون خودش مسائل سیاسی دارد، هیچ شکی نیست. اسلام می‌گوید که جامعه و اداره آن نیاز به سیاست دارد، اما آیا با هر کس که به لباس سیاست رفت، باید ساخت؟

ک شما فکر می‌کنید این جامعه است که براساس باورهایش دست به تحریف عاشورا زده یا فعالان و نخبگان جامعه؟

در تحریف پیام عاشورا در طول تاریخ سه گروه نقش داشته‌اند؛ حکومت‌ها، مبلغان و مداحان کم‌سواد. فردی می‌تواند از عاشورا و اهمیت امام حسین (ع) در تاریخ بشریت حرف بزند که اسلام، قرآن، سیره پیامبر، تاریخ اسلام و... را درک کرده و بشناسد و بفهمد که چه انحرافاتِ تاکنون صورت گرفته، این در حالی است که برخی این انحرافات را به‌درستی نمی‌شناسند تا جایی که حتی نمی‌دانند علت اصلی حرکت اصلاحی امام حسین، دقیقاً برخورد و مواجهه مستقیم با همین انحرافات است.

به باورهای دینی مردم اعتماد کنید

عزاداری سیدالشهدا اثبات‌شدنی است، اما حال که عده‌ای تقاضای تغییر زمان این بازی و بعدها لغو آن را داشته‌اند، می‌توان به ابعاد دیگر این موضوع اشاره کرد. از چند زاویه می‌توان به مسئله مطرح‌شده درباره این مسابقه فوتبال پرداخت. اول اینکه ایران هیچ نقشی در تعیین زمان این بازی نداشته و تاکنون تلاش‌های بی‌وقفه مسئولان برای تغییر زمان تعیین‌شده بی‌نتیجه بوده و در نهایت باید بازی در همان وقت مشخص که هم‌زمان با روز تاسوعاست، برگزار شود. به نظر می‌رسد حالا نوبت مردم، بازیکنان فوتبال و مسئولان است که به این تصمیم جهانی

احترام گذاشته و از سوی دیگر، به یکدیگر اعتماد کنند. مردم ما در طول سال‌ها نشان داده‌اند هر جایی که لازم باشد، الگوی رفتار دینی خود را نشان می‌دهند و این به مسئولان قوت قلب می‌دهد که در روز برگزاری این رقابت ورزشی، هیچ عمل خلاف عرف و خلاف شئونات مذهبی‌ای از سوی مردم رخ نخواهد داد. حتی شاید بتوان گفت اجتماع مردم عزادار ما در ورزشگاه آزادی، فرصت خوبی است که با برپایی مراسم مذهبی پیام عاشورای حسینی به میهمانانی که از آن سوی مرزها به کشورمان آمده‌اند قدمی برداشته شود. ما از این فرصت باید استفاده‌ای

در حاشیه

تفاوت‌های محرم امسال

نرم‌افزار ندری‌یاب، ماشین‌های گل‌پاشی‌شده، لباس‌های سیاه عجیب‌وغریب و آرایش‌های ویژه محرم دوباره برگشته است، اما اینها فقط از ویژگی‌های دهه محرم امسال نیستند. پیش از آنکه ایام سوگواری فرا برسد، دو ماجرا به اهمیت شیوه و کیفیت عزاداری در این روزها تأکید مؤکد کرده است؛ اولی، بدون‌شک سخنان رهبر معظم انقلاب است که به‌جد به مسئولان برگزاری مراسم‌های مذهبی تذکر داده رعایت حقوق شهروندی را در تمام مدت عزاداری به جا آورند و دومی سخنانی است که آیت‌الله یزدی درباره جایزنبودن برگزاری بازی فوتبال میان تیم ملی ایران و کره در روز تاسوعا بیان کرده که با مخالفت‌ها و موافقت‌هایی نیز همراه بوده است.

توصیه‌های رهبری

همه‌ساله با فرارسیدن دهه محرم، موضوع رعایت حقوق شهروندی در دل برگزاری مراسم‌های مذهبی به محل بحث و گفت‌وگو بدل می‌شود، اما امسال پیش از فرارسیدن این‌روزها، بخشی از بیانات رهبر معظم انقلاب، آپی بر آتش این مجادله‌ها ریخته است. ایشان فرموده‌اند: «صدای بلندگوها در مراسم عزاداری موجب اذیت مردم نشود» و در بخش دیگری از تذکرات خود به هیات‌های مذهبی یادآور شده‌اند: «ساعات‌های دیروقت شب، مردم را اذیت‌کردن، یک بیمار را از خواب‌انداختن، این با هیچ منطق اسلامی و حسینی تطبیق نمی‌کند».

به نظر می‌رسد چنین گفته‌هایی می‌توانند نگاه تازه‌ای به برگزاری مراسم‌های مذهبی با رعایت حقوق شهروندی داشته باشد.

شهرداری چه می‌کند؟

شهرداری تهران امسال جدا از اختصاص منابعی به منظور کمک به مساجد و حسینیه‌ها در ایام محرم، تصمیم دارد هزینه سخنرانی‌های مذهبی بیش از هزار مسجد در تهران را نیز در این ایام بپردازد. این در حالی است که هیچ صوبه‌ای در شوروی شهر تهران اجازه پرداخت هزینه سخنرانی‌های مذهبی را به شهرداری ندهد. این موضوع باعث اعتراض برخی از اعضای شورای شهر شده به‌طوری‌که مجتبی شاکری، عضو کمیسیون فرهنگی شورای شهر تهران، دراین‌باره گفته است: «در بودجه شهرداری تهران هیچ بندی مبنی بر پرداخت هزینه سخنرانی‌های مذهبی وجود ندارد ضمن آنکه هیچ لرومی ندارد شهرداری در این زمینه ورود کند. شهرداری چه‌کاره است که متولی پرداخت هزینه سخنرانی‌های مذهبی شود؟» بنا بر گفته وی؛ درحال‌حاضر هر سخنران مذهبی حداقل ۲۰۰ هزار تومان برای یک شب سخنرانی دریافت می‌کند که اگر قرار باشد شهرداری هزینه آنها را بپردازد، رقم بالایی خواهد شد. یک حساب سرانگشتی نشان می‌دهد اگر بنا باشد شهرداری فقط برای یک ماه هزینه سخنرانان مذهبی در حدود هزار مسجد تهران را بپردازد، باید چیزی بالغ بر شش میلیارد تومان از منابع شهری را فقط به سخنرانان مذهبی پرداخت کند که این رقم جدا از هشت میلیاردتومانی است که در قالب کمک به هیات‌های مذهبی پرداخت خواهد شد.

جدال بر سر فوتبال

سخن آیت‌الله یزدی درباره لغو بازی ایران و کره در روز تاسوعا با واکنش‌های بسیاری همراه شده است. علاوه بر اینکه در طول تاریخ رقابت‌های ورزشی، چنین تقارنی مسبوq به‌سابقه است، این نگرانی وجود دارد که به دلیل لغو یک‌طرفه این بازی، ایران نتواند جواز ورود به جام جهانی فوتبال را از آن خود کند. تلاش‌های دولت برای تغییر زمان بازی هم بی‌نتیجه بوده و فعلا از دو اردوگاه موافقان و مخالفان دارند تلاش می‌کنند حرف خود را به کرسی نشانند، اما در کنار همه این مباحث، به نظر می‌رسد جمع صد هزارنفری تماشاگران این فوتبال می‌توانند ورزشگاه آزادی را به بزرگ‌ترین حسینیه ایران در روز تاسوعا بدل کنند و بهترین نوع مراسم عزاداری را به نمایش بگذارند؛ اگر مخالفان اندکی اعتماد کنند.

گزارش

اقتصاد محرم کجایم چرخد؟

سیاه‌فروشان تهران

هما نصرتی: چند روز مانده به دهه محرم، شهر، رنگ سیاه و سبز و سرخ به خود می‌گیرد با کُتل‌های رنگارنگ که در گوشه‌وکنار، بالای سر علم‌ها به هوا رفته‌اند تا پیشواز روزهای تلخ عزاداری این‌طور به سراغ تهران بیاید. چنین دستگاه باعظمتی، اقتصادی را هم به راه انداخته که خصوصاً در همین روزها فعال می‌شود، اغلب جنس‌ها هم وارداتی است؛ مثل دستگاه‌های صوتی، عَلم و ادواتی که عموماً از آهن ساخته می‌شوند و آن‌قدر نمونه‌های ایرانی‌اش گران است که خرید محصول چینی می‌صرفد. از طرف دیگر، برخی از الزامات این مراسم‌ها هم باید خریداری شوند و به‌همین‌دلیل بازارهای آنها در کل تهران شناخته‌شده‌اند؛ از ناصرخسرو تا پاساژ مهستان، بازار ناصرخسرو، مهد فروش لوازم عزاداری است، اطراف میدان امام حسین یکی دیگر از مکان‌هایی است که می‌شود این‌چور وسایل را در روزهای اول محرم پیدا کرد، در پاساژ مهستان می‌شود جدیدترین مدهای لباس و سی‌دی‌های مداحی را خرید و دور میدان بهارستان می‌شود کارهای چاپی روی کاغذ و پارچه را انجام داد.

اینجا شلوغ است

بزرگ‌ترین بازار فروش لوازم سیاهی، ناصرخسرو است؛ راسته‌ای که اگرچه نام خوبی در میان مردم جامعه ندارد و اسمش هم‌تراز فروش غیرقانونی داروست، اما در روزهای منتهی به محرم، یک‌سر سیاه‌پوش می‌شود تا تجهیزات عزاداری سال‌پیش‌رو را به تهرانی‌ها و شهرستانی‌ها بفروشد. اینجا ارزان‌ترین قیمت‌ها یافت می‌شود؛ طبل، ذهل، زنجیر، عَلم، کُتل، پارچه و سیاهی و حتی عروسک‌های ماکت و پوسترها و شمایل‌ها را می‌شود با پایین‌ترین قیمت خرید. راسته ناصرخسرو، ۳۰ تایی بیشتر مغازه ندارد، قیمت‌ها از قبل بین فروشنده‌های راسته تعیین شده و نمی‌شود چانه زد. شاید به این دلیل که حرمت جنس موردمعامله مانع از چانه‌زنی کاسب‌کارانه می‌شود، شاید هم به‌خاطر نبود یک سیستم قیمت‌گذاری باشد؛ به‌راستی قیمت یک زنجیر را چطور می‌توان تعیین کرد؟ چطور می‌شود برای یک عَلم قیمت گذاشت و فرق قیمت بین کُتل برنجی با کُتل سربی چقدر است؟ اینجا همه وقتشان کم است؛ آمده‌اند زود جنسشان را بخرند و بفروستند هیات، یکی برای شهرستان جنس می‌خرد یکی برای شمال شهر، یکی برای خودش و دوستانش می‌خرد، یکی برای یک گروه صدنفره. جنس‌ها از روی نمونه انتخاب می‌شوند، فاکتور صادر می‌شود تا حساب‌وکتاب‌ها را انجام دهند، بعد جنس با وانت از یک اتبار زیرزمینی بیرون می‌آید. پس هم گرفته نمی‌شود، با یک استدلال ساده: «اینجا خیلی شلوغ است، ببین و بخر که پیشمون نشی!»

بازاری از اجناس متنوع

میدان امام حسین مختص یک شغل به‌خصوص نیست؛ راسته‌ای از دکان‌ها و پاساژهای به‌هم‌چسبیده است که در هر برهه‌ای چیزی برای فروش عرضه می‌کنند، اما از ۱۰ روز مانده به محرم اینجا، یکی از راسته‌های فروش لوازم سیاهی می‌شود. بالای دکان‌ها، پارچه و پرچم سیاه می‌چسباند، پشت شیشه‌ها شمایل می‌زنند و گهگاه صدای طبل و دهلی به گوش می‌رسد که چشم‌ها را به‌سوی خود بکشاند. مغازه‌داران میدان امام حسین، در این ایام معمولاً با مغازه‌شان را برای این کار اجاره می‌دهند یا خودشان از بازار جنس می‌خرند و می‌فروشند. شاید دلیل اصلی تغییر چهره میدان امام حسین در این ایام سودجویی به نظر برسد، اما جدای از این، دسترسی آسان به این میدان مهم‌تر است و جمعیتی که از نقاط مختلف شهر برای خرید لوازم عزاداری به اینجا آمده‌اند شاهد این مدعا؛ قیمت‌ها البته اینجا کمی بالاتر است و دلایلش هزینه باری است که فروشنده‌های اینجا، برای انتقال بار از بازار پرداخت کرده‌اند، اما تنوع اجناس بیشتر است چون هر فروشنده کلی در بازار دنبال جنس خوب گشته!

از مهستان چه بخریم؟

لوازم دیجیتالی محرم اما نه در میدان امام حسین پیدا می‌شود و نه در ناصرخسرو، باید کمی به سمت غرب بروید، پایین‌تر از ازدحام میدان انقلاب، در پاساژی به نام «مهستان». اینجا می‌شود چیزهایی پیدا کرد که اگر کل بازار لوازم الکتریکی را هم بگردید نمی‌توانید پیدا کنید؛ مثلاً جدیدترین مداحی‌ها را. اتفاقاً پاساژ مهستان هم به‌همین‌دلیل شهرت دارد. شما می‌توانید اینجا سی‌دی نوحه‌ای را بخرید که امسال قرار است بین هیات‌ها مد می‌شود. می‌گویند بسیاری از مداح‌ها، برای معروف‌شدن، دست‌به‌دامن فروشنده‌های این پاساژ می‌شوند؛ سی‌دی داخل می‌شود، با تیرآزهای عجیب‌وغریب کپی می‌شود و یکهو یک مداح تازه در میان عزاداران سال، به شهرت می‌رسد. اما مهستان تنها کار ترانسفر مداح‌ها در انجام نمی‌دهد؛ اینجا جدیدترین مدهای عزاداری هم دیده می‌شود؛ لباس‌های چاپلیاشده، نوشته‌های شبیرنگی بر زمینه سیاه، کلاه‌ها و شال‌ها و حتی عروسک‌های ماکت. طرافت در اجناس این پاساژ حرف اول را می‌زند، اما طبیعتاً قیمت‌ها هم اندکی بیشتر است.

عزاداری با جنس کشور چشم‌بردامی‌ها

شاید این حرف‌ها کلیشه شده باشد، اما نمی‌شود در راسته‌های بازار چرخید و به صنایع دستی چینی‌جات برنخورد، بااین‌همه کسی فکرش را هم نمی‌کند که چین دست‌به‌کار تولید لوازم محرم هم شده باشد، اما واقعیت چیز دیگر است؛ در آن‌سوی ناصرخسرو، میدان امام حسین و حتی پاساژ مهستان می‌شود لیبل‌های MADE IN CHINA را دید که کنده شده و به دوری افتاده‌اند تا مشتری‌ها با خیال راحت جنسشان را بخرند. فروشنده‌ها می‌گویند؛ سنج، سنج است، کُتل، چه فرقی می‌کند کار چین باشد یا ریخته‌گری‌های پایی بازار، اما برای احتیاط هیچ‌کس از نام کشور تولیدکننده حرفی نمی‌زند. چین درحال‌حاضر کُتل برنجی، کُتل سربی، پایه علامت، سنج، زنجیر و حتی شال عزاداری را در بازارهای ایران وارد کرده، اما این تمام مشکل نیست. مشکل اتجایی شروع می‌شود که نصف آهنگران بازار آهنگران تهران که سابق بر این، به این روزها چشم داشتند، حالا کنار گود نشسته‌اند و آتشبار کوره‌هایشان خاموش است؛ نه پتکی به سندان می‌خورد و نه چیزی تولید می‌شود. وسایل عزاداری بیش‌تر‌ها جزء صنایع دستی ما به حساب می‌آید، سبک‌وسایق محلی داشتند و جنسشان در هر شهری با همسایه‌اش فرق می‌کرد؛ حالا اما وضع تغییر کرده، یک قالب و یک جنس برای تمام کشور آن هم با مارک MADE IN CHINA یا حتی بدون این مارک!

